

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 88.
Papiery Aleksandra Prusiewicza

14. A. Prusiewicz: „Huculszczyzna”. Zarys etnograficzny. B.d. K. 6

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Державна бібліотека ім. Шевченка
Відділ рукописів
№ Грус. 14

Грусевич, Олександр Миколайович

„Нисівська хуторна“ (Гуцульщина)-
етнографічний нарис

б. д.

б. н.

б. м.

Автограф коштом з гравками олівцем

пол. м.

Huculocyzyno

Miano "hucul" stada się z romanizowa-
nej końcówki "ul", co zaś do ~~nieznanej~~ rzece.
Wódka, to jedni twierdzą, że od gotów - byłoby
"kosul", drudzy od "urów" ("uszy" - znaczenie turecki,
w ruskich kronikach zw. "torkami"), a wtedy "urul"
"hucul" - łatwo przechodzi w "hucul". Powinno
wśród huculów przeważa typ dynarski, musi-
my pochodzenie gockie odrzucić; za jednakże
nie brak nordyckich typów wskazuje na domiesz-
kę i kryptowania gockie. ~~W~~ ~~huculi~~ ~~można~~ ~~z~~
~~po pochodzeniu~~ ~~turkowskim~~ Według Ptolomeusza w Karpatach wszad-
nych zamieszkiwali "kerpy" (stad może powsta-
ła nazwa Karpat), "kojstoboki"; "besy" (może
stad nazwa - Beskidy) - szczep tracki - pochodze-
nie irańskiego. Grekowie zaś zamieszkiwali
stepy nadczernomorskie, a jurem przed Chr.
zostali wypchnięci przez scytów na
zachód - do wschodniej części Bałkanu (dzi-
siejra Rumelja (od rzymskiej Dniestr do rzymskiej
Dunaju), a 467. po Chr. podbili zostali
przez rzymskich i częściowo wysiedleni przez
nich ze Bałkan, pozostała zaś ich część
na miejscu znowu dorwała się pod wpływem
włochów i razem z nimi w XV w. podpadła
pod władzę Turków.
Co zaś do karpockich Greków, to wiadomo,
że w podgórzach karpockich szczepił się koero-

2
wiska potowców, kromkarr ruskich Nestor
umieszczera tam tywerców. Mōrebnie zē
resztki tracków zmierzali iŝ z tyami przyby-
szami, lub skupili siē w gorach.

do historii niepewnej powieksza Jorruca
słowatka etnografja. Dwaŝ moŝy iŝweta
(odlegly moŝy iŝny) to prastary zabytek kocz-
~~owat~~ iŝ do uŝadana kontynuowany w
Zajborowiu i Rierce pod Kosō. Przej-
dajac dawne wyroby moŝy iŝne, natrefiliŝmy
na dwa odmiemy pierścieni ślubnych. Jedna
mniejsza - kobiece - sa edobrowe schematyzmu
geometrycznym ornamentem; upiŝkrowe koło
wroci pierścieni zerknowanem. Druga
- wŝkrowe; maŝy kształt pierścieni cygli tloŝ
pierścieni na obracce. Pierwotny pierścien,
jak wyparat Morgen wykopaliskami, pocho-
dzi z Persji i Turkiestanu. A wŝe ber-
waficima noŝimy je wnosz za staru i
odnosi do kultury trackiej pochodzacy
z Iranu. Ten sposōb i styl prawdopodobnie
pōsny gotowi zawieŝli w swych wędrowkach
do zachodniej Europy i zwiē zis on tam
merovingkim. Drugi - mŝki z Tŝtkim
pierścienowym pierścien, - podobny do pierścien-
ni orlaŝy ruskiej XII - XIV (znajdowanem
je na Wotyniu). A ŝe oligarchijni spiskowcy
kolbicy dla pewnosci kŝyŝta, jak od zdra-
dzekich kolegōw zwyczcōw, tak i gwe-
rnu panujacych księŝt - uŝkali w gory,
to nie ulega zadnej wŝfoliwosci. Od tego

krewny weselny plaster, - tak samo węgierskiego
pochożenia. Kapczur ("kresowia") czarny
filcowy, "tobiwki", "dziobnie", "taszki" -
torby metalowe, skórsane nabijane; tkane;
"porosznice" (prochownice), oraz palmy - downe
"pistoły" i "rusznicy", oraz laski z srebr-
kami mosiądzami - zaporysane od t. zw.
szabatów węgierskich. "Kaczi" i "kacziuri"
[ponurochy; kampane kobiece] włożone w
zame z kolorowemi zdobieniami - podobne
do bałkańskich (Jugosławia). Szerokie pasy
skórsane wyplatane; nabijane ordobami
metalowemi z tkaniem sprzątkami są
wzięte wogóle przez górali (w Alpach
etc.). To są obce zaporysania i nale-
ciatości, jak w naswach tak i rzecach.

Porostaje: koszula [sorocka] zółta
i niebieska zdobna w koty, obecnie moens
zmodernizowane w kolorach (zółto-błękitne
zestawienia). "Kaczi" - sukienne czarne,
lub czerwone; "portki" - płócienne białe
nie. "Kapszka" kobiece tkane w pasy
ciemno-brunatne z srebrnem przetykaniem
("srebnolity"), składają się z dwóch far-
turkowskich, jeden - w tył, drugi - przodu.
"Rostoty" skórsane - męskie; zółte, do tego
niecierpni wzięte "onuczki" sukienne. Nadto

"ekotornie" ("pokoliunyei") - dwa futeraty
z białego futra na obie nogi, - używane
przez kobiety kuculskie dla ciepła. Cho-
ciaż zasnać się musimy że "ekotornie" na
Rusi to męski spodnie ^{z metalicznymi} zimo-
we ^{spodnie} ~~de względu na~~ ^{z wyjątkiem} kraj - jest
to zapewne przewrót spodni (używają takich
indjanie amerykańscy).

"Peruntha" - dawny brat swojej głowy
wewnętrznej zaimponowana rozeta koloro-
wą chustką fabryczną.

Wzrostem cały weselny ubiór głowy mi-
wewnętrznej pauny młodej składający się z

"critcia" (mniejszy naszytek z wianorkami)

"bowtyci" - rodzaj szapki zdobnej w na-
pięć ston i srebrne gwiazdki i pere-

wiski" - włoścowskie podkładki (nity imi-
tacja wosków) odrazu dawne pocho-
dzenia. Na Wotynii; podole ros. pauny

młode używają tylko barwi ukowego wosku
ca ze woskowaniem kolorowemu. ^{Notowarst} Poludniowe
stoworki używają też pyssnych (z piór

do paroch etc) ~~z wosku~~ weselnych
upiększeń głowy. Prawdopodobnie jest
to przestarzały strój stowoiński zacho-

wany u ludu, a ^{z wyjątkiem} ~~wosku~~ od inteligencji.
Nowogrupsie do poproszenia powiadziennego
zdania o emigracji w górę obgar-

choć i spiskowców halickich, przepa-
szeramy, że nieo ze strój tej inte-
ligencji pozostało w użytku ludowym.

Do tego odnieść możemy zapewne strój
wielu góry niewolnicy, wyżej opisany.

O to są pozostałości ródziwego stroju
stowarskiego wstępnego u kucyków.

Zdobnictwo u kucyków jak u woryskach
gorali ma powszechne zastosowanie. Prócz
szereży, wrytki naszyjni, spinki i rzędy
domowego użytku są zdobione.

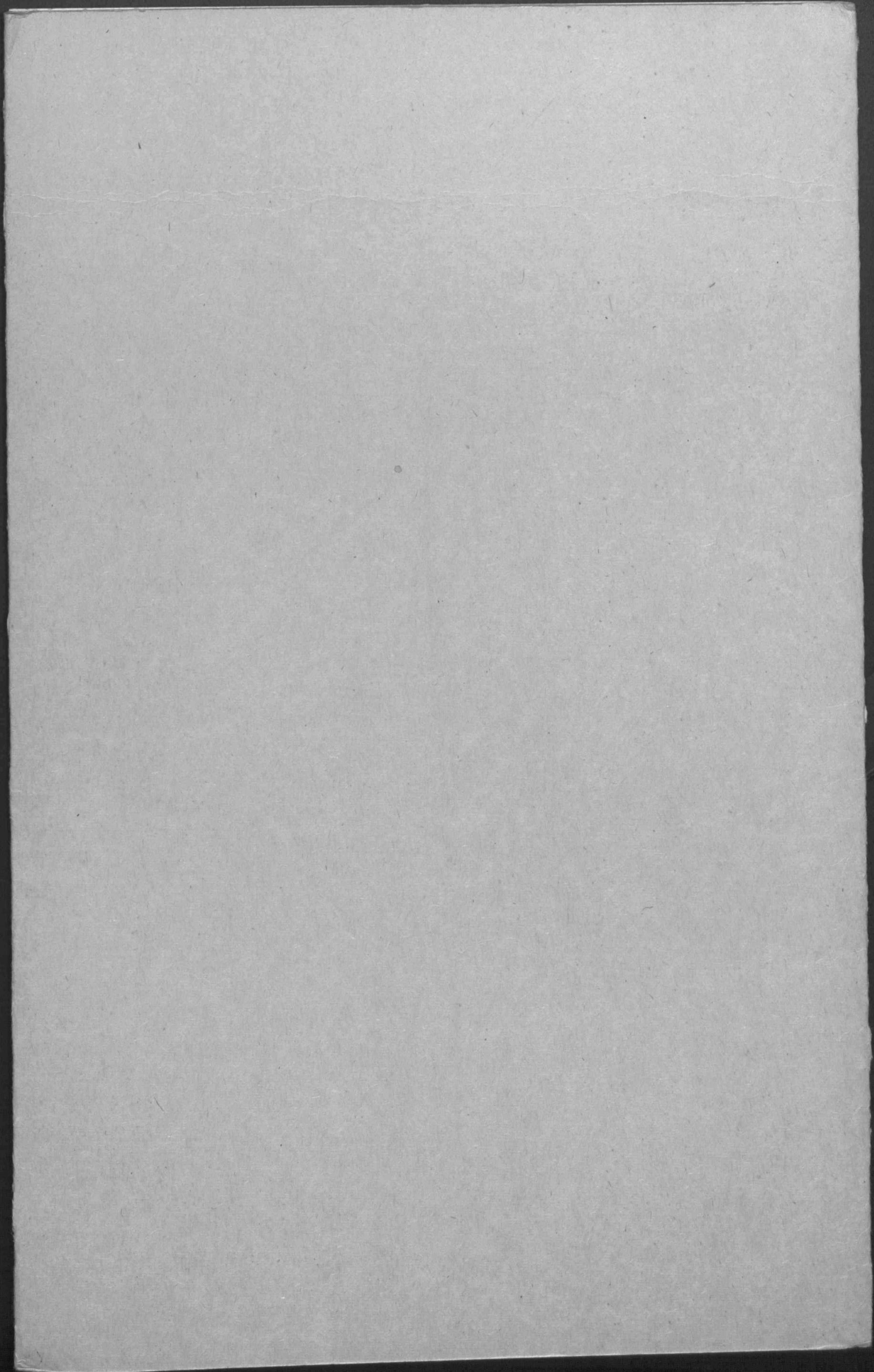
Wyroby drzewne poczynając od stołów (dow.
niepne), szarych, "rakwy" (pułtka), "bakte-
ki" (beccutki na wina), konewki, a konewki
na barkach i piersiach wyroby ma-
ornamentowane zdobione u ornament werty
(dłutem) lub rzeźbami.

Tak samo wyroby metalowe, o których
mówiliśmy wyżej, a ostatnio rzeźbi do
nożów etc. ornamentowane.

Ciekawe spotka spotrzeżenie masy w ca-
notowac. W rynku w Kotorze i w bramkach
żydowskich można znaleźć sporo wyrobów
metalowych (srebro, miedzian), a wśród
nich, sporo kryształ (typu białobłękitnego)
które wypracowano na syji. Żaden kusi
na przesłaniu od Dniepru do Sami zawsze
i nigdy nie sprze "niecierpienia", jak
dawniej w aktach napisano żydowi, a
ten ostatni i nie kupi, bo mu religja

to zakuruję. Również krzyż się u nich
we wszystkich, losach, przypuszczamy, że
to nie lud wyhybia się swych dewocjonal-
nych, a wyrobniacy. Inny dobre, że
i nasi policy, gorali, daniowej nie co było
się zbytnią, zarobkową religijną. Po te-
żamii ks. karceriarzka (potow XIX w.)
władali kapelusze na głows, tam dobywali
fajki i ośli do otarra i zapalali
je od surse. Mucni zaś obceni są
biedni i gładni - tu może i spowodowało
potrzebę grosza.

A. Prus.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.